

ŽENEVSKE SPLOŠNOIZOBRAŽEVALNE KNJIŽNICE

Irena Kernel

Delo v knjižnici je težko meriti in vrednost opravljenih storitev je relativna, zato so potrebne primerjave ne le vsakoletnih delovnih dosežkov neke ustanove s preteklimi, temveč tudi z drugimi sorodnimi dejavnostmi v okviru mesta, republike, države in z normativi UNESCO v mednarodnem merilu.

Ocena dela in predvsem ocena, kako, na kakšen način smo svoje delo opravili, je še bolj objektivna, če jo lahko soočimo z dosežki enakih ustanov v drugih državah.

Knjižnični delavci ljubljanskih splošnoizobraževalnih knjižnic doslej nismo imeli skoraj nobenih možnosti za študijske ogledе knjižnic zunaj naših meja. Tako nismo našli niti potrditve niti praktičnih koristnih spodbud za morebitno preusmeritev dosedanjega načina dela.

V letu 1976 sem imela priložnost, da sem nekaj mesecev živela v Švici. Na svoje stroške in z delno pomočjo Delavske knjižnice v Ljubljani sem si ogledala sistem splošnoizobraževalnih knjižnic v Ženevi. Ker so javne knjižnice namenjene vsemu prebivalstvu, moramo čimveč vedeti o okolju, kjer delujejo. Za ta povzetek obsežnega poročila, ki ga je razmnožila Delavska knjižnica v Ljubljani, pa bo najbrž dovolj le nekaj bolj ali manj znanih osnovnih podatkov o Švici, ženevskem kantonu in mestu Ženeva.

Švice ni po velikosti niti za dve Sloveniji, ima pa 6 milijonov ljudi. Politično je razdeljena na 25 kantonov. Uradni jeziki so trije: nemški, francoski in italijanski. Nemško govori 72, francosko pa okoli 20 odst. prebivalcev, zato sta to prevladujoča jezika, vendar dosledno upoštevajo trojezičnost, zato imajo tudi za Retoromane posebne radijske oddaje itd., čeprav uporablja ta jezik le 1 odst. Švicarjev.

Ženevski kanton je eden od treh kantonov, kjer prebivalstvo govori francosko in eno najbolj odprtih območij na svetu, saj živijo v njem predstavniki skoraj vseh narodov in držav. K švicarski zvezi kantonov se je priključil ženevski kot zadnji šele po dunaj-

skem kongresu. Po obsegu meri 282 km² in je razdeljen na 45 občin. Po zadnjem štetju živi na tem območju 331.600, v mednarodnem istoimenskem mestu Ženeva pa 156.000 prebivalcev. Do petnajstega leta starosti je v kantonu 61.000, v mestu pa 24.000 otrok.

Ker v kantonih odločajo o večini zadev samostojno, tudi javne knjižnice niso med seboj povezane niti v kantonih, kjer prebivalci govore enega od švicarskih jezikov. Organizacije javnega knjižničarstva, ki jo bomo obravnavali, zaradi tega ne moremo posploševati na vso Švico. Za celovito predstavitev splošnoizobraževalnih knjižnic v Švici bi bile potrebne še dodatne raziskave in obiski javnih knjižnic v preostalih kantonih, vendar pa jih nisem — žal — mogla opraviti.

Splošnoizobraževalne knjižnice v ženevskem kantonu in mestu Ženeva

V skladu s švicarskim političnim sistemom v Švici ni zveznega zakona o knjižničarstvu, ki bi bil po določitih UNESCO potreben za zvezne države. Tudi ni nobenega z zakonom določenega upravnega aparata, ki naj bi po mednarodnih normativih skrbel za celotno načrtovanje knjižničnih in informacijskih služb.

Enotni sistem splošnoizobraževalnih knjižnic v mestu Ženeva pa je bil izdelan po priporočilih UNESCO o racionalnosti organizacije delovanja splošnoizobraževalnih knjižnic. Primestno in vaško območje ženevskega kantona pa je le zasilno pokrito s knjigo, saj imajo le štiri občine od že omenjenih petinštiridesetih svoje samostojne javne knjižnice s skupaj 55.000 zvezki knjižnega sklada. V nekatere druge kantonske občine ali komune, kot jih Švicarji imenujejo, prihaja bibliobus iz osrednje knjižnice Ženeve po predhodnem dogovoru z mestno upravo.

Enotno delovno organizacijo splošnoizobraževalnih knjižnic so v mestu Ženeva ustanovili leta 1941, to je deset let po združitvi prejšnjih štirih mestnih občin v eno, v mesto.

Zanimivo je, da je v Ženevi prišla spodbuda za modernizacijo javnega knjižničarstva od mestne uprave. Predstavnik mesta je v tridesetih letih potoval po Veliki Britaniji ter se navdušil za angleški sistem ureditve javnih knjižnic in njihovega dela. Po anglosaškem zgledu so nato začeli s posodabljanjem mreže javnih knjižnic, nemudoma uvedli prost pristop do gradiva in brezplačno izposajo (že pred skoraj pol stoletja!), postopoma si urejali specialne javne knjižnice, bibliobusno službo itd.

V sistem sedanjih javnih knjižnic povezuje osrednja splošnoizobraževalna knjižnica Madeleine (Place de la Madeleine 16) na območju mesta krajevne knjižnice:

Alpes (Rue des Alpes 10),
Jonction (Rue de Velodrome 14),
Servette (Rue Veyrassar 9),
St. Jean (Rue de Contrat-Social 5).

Organizacijsko in strokovno vodi osrednja knjižnica tudi delo bibliobusnega oddelka, specialnih javnih knjižnic za bolnike, zapornike in ostarele ter skladiščno šolsko knjižnico primarnih šol za šolarje do 12. leta starosti.

Vse delovne enote imajo skupno knjižničarsko in knjigoveško obdelavo knjižničnega sklada, upravno-administrativno službo, arhiv o vseh članih in statistične podatke o opravljenem delu.

V osrednji in krajevnih knjižnicah — razen v St. Jean, ki je namenjena samo otrokom — so naslednja območja za uporabnike: območje za izposajo knjig na dom odraslim bralcem, čitalniško-referenčno območje za odrasle ter oddelek za izposajo knjig na dom otrokom skupaj s čitalniško-referenčnim območjem.

V območjih za izposajo knjig na dom imajo uporabniki prost pristop do vsega gradiva (skladišč sploh ni), postavljenega po univerzalni decimalni klasifikaciji in abecedi znotraj strokovnih skupin.

Čitalnice so kombinacija študijskega in kavarniškega tipa čitalnic, niso pa še pravi informacijski centri. Predvsem zato ne, ker v njih ne delajo informatorji.

Da je območje za izposajo na dom odraslim uporabnikom ločeno od čitalniško-referenčnega območja je v skladu z zahtevami UNESCO.

Po številu sedežev, ki stojijo tako v izposojevalnicah (26) kot v čitalnicah (148) za odrasle in otroke (124), dosegajo za mesto določene normative. V celotnem kantonu pa bi, glede na število prebivalcev, potrebovali v knjižnicah vsaj še enkrat več sedežev.

V območjih za otroke izposojajo knjige na dom, del prostora pa je namenjen čitalniško-referenčni funkciji.

Knjižnico St. Jean uporabljajo le otroci, druge knjižnice pa imajo zanje posebne prostorsko ločene oddelke; samo krajevna knjižnica Alpes ne ustreza zahtevam UNESCO po ločenem območju za otroke, ker nima prostorskih pogojev.

S pohištvenimi elementi so otrokom namenjene površine razdeljene na območja za otroke od petega do približno desetega leta starosti in od desetih do petnajstih let.

V knjižnicah St. Jean, Jonction in Servette se otroci tudi igrajo. Omenjene knjižnice so postale ludoteke, živahna otroška središča, na katera so otroci zelo navezani.

Med osnovne pogoje, da knjižnice uspešno delajo navzven, so tudi njihova ustrezna odprtost. Ženevske javne knjižnice so za bralce odprte premalo časa, kar velja še posebej za območja izposoje knjig na dom za odrasle in otroke. Ugodneje so za uporabnike odprta čitalniško-referenčna območja, saj lahko bralci obiskujejo npr. čitalnico osrednje knjižnice Madeleine do desetih zvečer. Knjižnice so — razen v poletnem času — odprte tudi ob sobotah, vendar za krajši čas kot ob običajnih delavnikih. Po UNESCO je negospodarno ustanavljati knjižnice, ki bi bile odprte manj kot 40 ur tedensko. V Ženevi se temu številu ur približuje le osrednja knjižnica.

Bibliobusna služba ima pet bibliobusov. Prva potujoča knjižnica je začela delovati v letu 1962. Po sestavu knjižnega sklada je en bibliobus specializiran za otroke, en za odrasle, preostali trije pa imajo mešano knjižno gradivo za otroke in odrasle. V vsakem vozilu je po 2500 knjig. Razmerje med leposlovjem in drugimi knjigami je pol proti pol.

Bibliobus v sistemu ne obiskuje le vaških območij, ki bi jih po normativih UNESCO moral, temveč tudi mestne in primestne gosto naseljene predele, kjer bi sicer okoliščine govorile za to, da bi v njih delovale krajevne knjižnice. Turnus ni enoten, saj se bibliobus ustavlja ponekod enkrat na teden, drugod na štirinajst dni, kakor terja mednarodni normativ, in celo enkrat mesečno.

Pogostost obiskov potujoče knjižnice enkrat na teden, na dva ali štiri tedne je odvisna od višine zneska, ki ga zunajmestne občine letno plačujejo osrednji knjižnici za vsakega svojega prebivalca.

V sestavu osrednje knjižnice delujejo v Ženevi specialne javne knjižnice za bolnike, zapornike in na dom vezane ostarele bralce. Specialna javna knjižnica v kantonski bolnišnici dela že več kot četrto stoletje. Odprli so jo leta 1949 po dolgotrajnem prepričevanju mestne uprave, ker vzdržuje to ustanovo kanton, ne pa mesto. V bolnišnici za ostarele je knjižnica od 1972. leta, v psihiatrični kliniki pa že skoraj dvajset let. V zdravstvenih ustanovah izposojajo gradivo bolnikom in osebju. V bolnišnicah vozi bibliotekarka knjige bolnikom enkrat na teden, nekateri duševno bolni pa prihajajo po knjige sami v knjižnične prostore na kliniki.

V zaporniški knjižnici izposojajo knjige že 25 let ravnateljice osrednje javne knjižnice. Med zaporniki iz mnogih držav so tudi Jugoslovani. Ker zanje niso imeli nobenih knjig, so želeli dobiti iz Jugoslavije priporočilni seznam naslovov za nakup knjižnega sklada zanje. Pomagala sem jim tako, da sem se povezala s knjižnico Bežigrad v Ljubljani, ta je po stanju na knjižnem trgu pri nas poleti

1976 izdelala pregled naslovov knjig, ki so izšle v latinici in bi bile primerne za ta izbor, prevedla naslove v francoščino, dodala naslov založbe in decimalno oznako in pregled odposlala v Ženevo.

Bolnišnice in zapor imajo za bralce poseben prostor in knjižni sklad. V zaporu knjig ne zamenjujejo, kot to priporoča UNESCO, temveč jih dopolnjujejo z novimi. V psihiatrični kliniki bi moral po normativih delati stalno zaposlen bibliotekar, vendar ga nimajo. Tudi njihovim bolnikom izposojajo knjige le enkrat tedensko, tako kot to počno po ostalih dveh bolnišnicah.

Na dom vezane bralce so začeli obiskovati v letu 1975. Oskrbovanje teh uporabnikov poteka po določitih UNESCO. Če pa bralec izrečno želi, ga obiščejo pogosteje kot enkrat na tri tedne, kar določa normativ. Praksa v Ženevi je pokazala, da v enem delovnem dnevu ni mogoče obiskati več kot deset bralcev, ker gre precej časa v izgubo za iskanje parkirnega prostora za dostavno vozilo, za pogovore z bralci itd.

Standard UNESCO, po katerem je treba na dan obiskati 25 uporabnikov bi bilo mogoče doseči kvečjemu v domovih za ostarele.

Med specialnimi javnimi knjižnicami so v standardih za javne knjižnice omenjene tudi knjižnice za slepe in slabovidne. Ženevske javne knjižnice za te prizadete bralce ne skrbijo. Tudi potreb tujih priseljencev, ki jih v Ženevi ni malo, še niso raziskali. V okviru možnosti oskrbujejo v njihovem materinem jeziku le najbolj prizadete uporabnike — bolnike in zapornike.

Knjižni sklad in drugo gradivo za bralce v ženevskih javnih knjižnicah

Iz poročila osrednje knjižnice Madeleine za leto 1975 razberemo, da je bilo za odrasle bralce v osrednji in krajevnih knjižnicah 98.466, v bibliobusnem oddelku 19.085 in v specialnih javnih knjižnicah 14.227 knjig ali skupaj 131.778 enot; v čitalniških območjih pa je bilo okoli 3900 priročnikov ter 170 časnikov in časopisov. Knjižnega sklada za otroke so imele osrednja in krajevne knjižnice v preteklem letu 32.105, bibliobusni oddelek 11.959 in skladiščna šolska knjižnica 87.596 enot.

Poučna knjiga ima prednost pred leposlovno tako v območjih za odrasle kot za otroke. Po jezikovni strukturi je največ knjig v francoščini. Po določitih mednarodnih normativov so v knjižnem gradivu vsebovani jeziki, ki se uporabljajo na območju kantona: francoski, nemški in italijanski, svetovno pomembna dela pa tudi v originalu — predvsem v angleščini.

Po izračunih pride na prebivalca mesta 1,40 knjige, za celotno kantonsko prebivalstvo, če upoštevamo tudi štiri občine s samostoj-

nimi splošnoizobraževalnimi knjižnicami, pa le 0,90 knjige namesto zahtevanih dveh knjig.

Odstotek priročne literature je nizek. V osrednji knjižnici dosega 3,8, v Alpes 2,8, v Jonction 5,8, v Servette pa 4,7 odst. zahtevanega standarda 10 odst. priročnikov od celotnega knjižnega sklada. Osrednja knjižnica presega po številu časnikov in časopisov minimum. Vseh periodik, ki so na voljo uporabnikom v javnih knjižnicah, pa je nekaj več kot 10 odst. normativa 10 časnikov in časopisov na 1000 ljudi.

Otrok je na območju kantona do 14. leta 18,7 odst., na območju mesta pa 15,4 odst. Knjižnega sklada zanje je v kantonu 35,2, v mestu pa skoraj 40 odst. vseh knjig. Javne knjižnice so standarde števila knjig za otroke navidezno presegle, dejansko pa gre za primanjkljaj, saj šolarji primarnih šol nimajo posebnih knjižnic in so v relativno visoki odstotek knjig za mlade bralce vštete tudi knjige šolskega knjižničnega centra primarnih šol.

Po mednarodnih normativih se javna knjižnica ukvarja s posredovanjem informacij in idej ne glede na obliko, v kateri so izražene. Splošnoizobraževalne knjižnice v Ženevi še vedno uporabljajo klasične medije — knjige in periodiko — kot najpomembnejši delovni pripomoček. Od novih oblik zapisov so začeli uvajati le plošče za novi avdio oddelek knjižnice Minoteries, ki jo gradijo.

V Švici izide letno okoli 6000 knjig, od tega je približno 900 leposlovnih del in 380 knjig za otroke. Ker se Švicarji v političnem pogledu čutijo nemške Švicarje, francoske Švicarje itd., v jezikovnem pa pripadajo širšemu krogu svojega jezika, knjižnice ne kupujejo le knjig, ki so izšle v omenjenih jezikih na območju Švice, temveč tudi v Nemčiji, Franciji in drugod.

Za osrednjo in vsako od krajevnih knjižnic kupijo v Ženevi dva do tri izvode leposlovja in en do dva izvoda znanstvene, strokovne in poljudnoznanstvene vsebine. Za bibliobusni oddelek nabavijo štiri do pet enot naslova, za učence primarnih šol pa povprečno 20, najmanj pa 10 izvodov. V letu 1975 so kupili vsega skupaj 14.075 knjig, kar je nekaj več kot tretjina standarda 250 knjig na 1000 prebivalcev, če upoštevamo mesto. Za kanton je nakup šestkrat preizek.

Izposojanje knjig na dom odraslim uporabnikom in otrokom ter druge oblike dela z uporabniki

V preteklem letu so v ženevskih javnih knjižnicah izposodili 710.073 knjig, od tega 432.357 ali dobro polovico odraslim bralcem. Če upoštevamo vso izposojajo odraslim uporabnikom iz osrednje in krajevnih knjižnic, je odstotek izposojenih znanstvenih, poljudno-

znanstvenih in strokovnih knjig 34,7 odst. Razmerje 77,7 odst : 22,3 odst. med izposajo leposlovnih in drugih knjig v bibliobusnem oddelku kaže, da prebivalci na območjih, kjer je bila knjiga dolgo odsotna, polagoma dojemajo, da ima knjiga še druge funkcije, ne le rekreativno. V specialnih javnih knjižnicah je odstotek izposojenih informacijskih knjig zadovoljiv. V bolnišničnih knjižnicah dosega 24,7, v zaporniški 30,5 in pri na dom vezanih ostarelih bralcih 21,8 odst.

Trikratno obračanje knjižnega sklada v enotah javnih knjižnic za odrasle in otroke je v okviru normale. Petkratni obrat knjižnega sklada bibliobusnega oddelka pa kaže na to, da potujoča knjižnica pokriva območja, kjer bi morale po mednarodnih normativih delovati krajevne knjižnice.

Otrokom so v letu 1975 izposodili na dom skupaj 277.716 knjig, iz osrednje in krajevnih knjižnic 96.580, iz bibliobusnega oddelka 80.618 in učencem primarnih šol 100.518 del.

Razmerje med izposojenimi leposlovnimi in drugimi knjigami je za otroško knjižnico St. Jean in oddelke za otroke v drugih javnih knjižnicah 71,3 odst. : 28,7 odst., v bibliobusnem oddelku pa 74,3 odst. : 25,7 odst. Za šolarje žal ni pregleda, kako so si izposojali knjige po strokah, čeprav bi po teh podatkih lahko presodili, koliko knjiga dopolnjuje pouk posameznih predmetov v šoli.

Ker je Ženeva izrazito internacionalno mesto, so potrebe uporabnikov po gradivu specifične in jih je težko zadovoljevati. Posebnih raziskav o potrebah prebivalcev po knjigi še ni bilo, tudi razmnoženih katalogov v knjižni obliki in drugih informativnih seznamov za bralce ne, čeprav jih UNESKO zelo priporoča.

V ženevskih javnih knjižnicah zbirajo statistične podatke o knjižnem skladu, izposoji (številčno in po strukturi) ter drugem, nimajo pa podatkov o številu članov po posameznih koledarskih letih in tudi o obisku ne, razen za čitalnice v osrednji knjižnici ter krajevni knjižnici Alpes. Ker so na voljo le številke o na novo vpisanih članih, ni mogoče ugotoviti, koliko odstotkov prebivalcev so splošnoizobraževalne knjižnice zajele; tudi druge primerjave, denimo, koliko je bilo izposojenih knjig na člana in podobno, so nemogoče. Vzrok za te pomanjkljivosti je pomanjkanje kadrov. Knjižničnih delavcev je premalo, zato se tudi še niso razvile druge oblike dela z bralci — odraslimi in otroki tako, kot bi se morale, čeprav so z njimi že začeli.

Za odrasle priredijo dva do trikrat na leto literarni večer. Razstav velikega obsega ni, imajo pa stalne razstave novitet na stopnišču osrednje knjižnice. V območjih za izposajo knjig na dom odraslim in otrokom pa se vrstijo vsebinsko zaokrožene razstave knjig.

Za otroke imajo v zimskem času pravljíčne ure in oblikovalno delo, toda le v specializirani knjižnici St. Jean in v oddelku za otroke knjižnice Servette.

Načrtne knjižne in knjižnične vzgoje za otroke še ni ne v javnih knjižnicah ne na primarnih šolah. Obiski razredov v knjižnicah so odvisni od pripravljenosti in prebujenosti učiteljev.

Stavbe javnih knjižnic in njihova oprema

Od petih dosedanjih javnih knjižnic sta le dve — Jonction in Servette — namenski gradnji. Posebno v osrednji knjižnici Madeleine gre veliko časa in moči v izgubo, ker so v namenski stavbi združene skupne službe za celotni sistem.

Lokacijsko so splošnoizobraževalne knjižnice v Ženevi, v primerjavi z zahtevami UNESCO, zadovoljivo razporejene, toda večina ima veliko pomanjkljivost, da niso dostopne prizadetim osebam.

Sodobni tempo razvoja tiskane besede dejansko ne dovoljuje daljšega načrtovanja kot za maksimum dvajset let, vendar tudi pri novih zgradbah niso računali z možnostjo nadgradnje ali horizontalne dograditve. Skupni vhodi za odrasle in otroke, ki jih določajo mednarodni standardi, so v vseh knjižnicah mešanega tipa, le oddelki za otroke so ponekod v višjem ali nižjem nadstropju od tistega, v katerem se odvija dejavnost za odrasle. Posebnih primernih prostorov za druge oblike dela z uporabniki ni; pomagajo si z vsakokratno adaptacijo izposojevalnic. Namenskih razstavnih površin ni nikjer. Razstavljajo na stenah stopnišč, vetrolovov in v okenskih vitrinah. Površine za skupne službe so neustrezne po razporeditvi, velikosti in opremljenosti. Prostori za oddih s kuhinjo so v osrednji knjižnici improvizirani posebno glede opreme, namenu pa bi jih bilo mogoče prilagoditi z večjo investicijo. V preostalih knjižnicah za te namene ni ločenih prostorov.

Oprema je tudi v novih knjižnicah neenotna, čeprav za oko prijetna. Predvsem pa ni fleksibilna, kljub temu, da so prostori za uporabnike grajeni tako, da bi bilo mogoče spreminjati območja. Tovarniško izdelujejo v Švici le kovinske police, ostalo opremo pa da mesto v delo najcenejšemu izvajalcu.

Knjižnični delavci

Med zaposlenimi prevladujejo knjižnične delavke. Nepolno zaposlenih je več kot delavcev, ki delajo poln delovni čas. Razmerje med obojimi je 34 : 25. Po mednarodnih normativih — 1 sodelavec na 2000 ljudi — bi v ženevskih splošnoizobraževalnih knjižnicah potrebovali samo za območje mesta 77 knjižničnih delavcev. Ker je zaposlenih 59, primanjkljaj na prvi pogled ni tako visok. V re-

snici pa so to vsi delavci — strokovni, upravno-administrativni in drugi. Če upoštevamo mesto, bi potrebovali po določenih UNESCO dodatno npr. vsaj še 15 delavcev — specialistov za delo z otroki. Za območje kantona pa bi bila ta številka še višja.

Po izobrazbeni strukturi dela v sistemu ženevskih splošnoizobraževalnih knjižnic deset bibliotekarjev, štirje delavci so končali šolo za delo v knjigarnah, vsi drugi pa imajo še manj šolske izobrazbe.

V specialnih javnih knjižnicah delajo priučeni knjižnični delavci, ki nimajo niti zadovoljive predizobrazbe niti posebne strokovne usposobljenosti, ki je po mednarodnih normativih potrebna za to delo. Za uporabnike je velikega pomena, da so si ti delavci izbrali delo po svojem notranjem nagnjenju.

Tudi v Švici je delo knjižničnih delavcev slabše vrednoteno kot delo učiteljev; v javnih knjižnicah zaslužijo manj kot delavci v znanstvenih in specialnih knjižnicah.

V državnem obsegu povezuje knjižnične delavce švicarska zveza bibliotekarjev, ki skrbi med drugim npr. za enotne programe šolanja in strokovnega izpopolnjevanja, izdaja skupno glasilo *Novice* in podobno.

Financiranje dejavnosti javnih knjižnic

V letu 1975 so znašali stroški za dejavnost knjižnic skoraj 2 milijona švicarskih frankov. Proračunsko financiranje je za mesto najenostavnejši način, saj se sredstva iz leta v leto povečajo za 10 odst. Za akcije — otvoritev nove knjižnice, nakup bibliobusov in podobno, se morajo knjižnični delavci posebej boriti.

Ker se prebivalci čedalje bolj zavedajo vloge splošnoizobraževalnih knjižnic, zaostajati pa tudi nočejo za drugimi kraji, zahtevajo od občinskih vodstev nove knjižnice, nova postajališča bibliobusov itd. Skupna prizadevanja knjižničnih delavcev in uporabnikov so bolj uspešna, kot če bi bibliotekarji sami zagovarjali še tako strokovno utemeljene razvojne programe.

Dodatni denar, ki ga daje kanton za delo specialnih javnih knjižnic (3000 frankov letno) in sofinanciranje potujoče knjižnice v občinah, ki ne spadajo pod mesto (119.000 frankov), so le simbolične vsote v primerjavi z vsemi stroški, od katerih gre glavnina sredstev ali 67 odst. za plače knjižničnih delavcev. Stroški za nakup knjig in periodike znašajo 16,2 odst. proračuna, izdatki za vezavo pa pol manj. Poprečna cena knjige je 30 frankov, izdatki za vezavo ene enote pa 25 frankov.

Ena izposojena knjiga v sistemu ženevskih javnih knjižnic stane družbo 2,75 franka.

Sklep

Ko smo razpravljali o možnosti strokovnega dela v Švici, smo se zavedali, da ta država ne sodi med knjižničarsko razvite dežele. To pa je bil obenem tudi edini oprijemljivi podatek.

Gradivo, ki se je nabralo med spoznavanjem javnega knjižničarstva v tej državi, bo dopolnilo našo vednost o njem. Ker gre za primer dežele, v kateri splošnoizobraževalne knjižnice še niso idealno razvite, nam je Švica v tem pogledu sorodna.

Primerjava s standardi UNESCO je pokazala, da so v ženevskih javnih knjižnicah že ustregli nekaterim temeljnim zahtevam mednarodnih normativov. Da bi se približali standardom UNESCO v celoti, pa bodo morali sanirati še marsikatero področje.

Navidezno je bila ta informacija o javnih knjižnicah v Ženevi navajanje dejstev, v resnici pa je nastala z nenehnim primerjanjem z ljubljanskimi splošnoizobraževalnimi knjižnicami, saj izhajamo lahko le iz tega, kar poznamo.

Zavestno sem se izognila primerjavam med Ljubljano in Ženevo. Soočenje javnega knjižničarstva v obeh knjižničarsko manj razvitih mestih bi bilo zanimivo, toda ne sodi k temu gradivu. Menim, da bodo opisana dejstva bolj spodbujala strokovna združenja in morda porodila celo predloge, kako bi privzemali umne rešitve v Ženevi.

Ker je bolj ekonomično, da se učimo na napakah in pomanjkljivostih drugih, ne pa šele na svojih, bi nam utegnila biti analiza tudi v tem pogledu v prid.

Viri in literatura:

1. Annuaire statistique de la Suisse 1974. Bureau fédéral de statistique. Birkhäuser, Basel, 1975.
2. Bibliothèques municipales 1974 in 1975. Ville de Genève, 1975 in 1976.
3. Brunet Janine: Bibliothèques municipales. Genève, 1976. (Tipkopolis.)
4. Cours de formation pour bibliothécaires 1976. Neuchâtel, 1975.
5. Ecole de bibliothécaires. Année académique 1975/1976. Institut d'études sociales. Genève, 1975.
6. Informations statistiques Genève. Bulletin trimestriel IV/1975. Service cantonal de statistique. Département de l'économie publique. Genève, 1976.
7. Limacher Wolfram: Besoldungsverhältnisse an schweizerischen Bibliotheken 1975. Nachrichten VSB/SVD št. 6, Bern, 1975.
8. Living in Geneva. The American Womens' Club of Geneva, 1974.
9. Schweizerisches Lexikon in sieben Bänden. Encyclos, Zürich, 1948.
10. Schweizerische Bibliotheken 1974. (Zusammengestellt vom eidgenössischen statistischen Amt.) Bern, 1975.

11. Siegfrist, A. & F. Himmel: Illustrierter schweizerischer Reiseführer. Friedrich Daeniken, Zürich, 1975.
12. Standardi za javne knjižnice. Mednarodna zveza društev bibliotekarjev. Sekcija za javne knjižnice. Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana, 1975.
13. Vir podatkov so tudi pogovori z ravnateljico osrednje knjižnice Madeleine Janine Brunet ter z mnogimi drugimi knjižničnimi delavci ob obisku in ogledu knjižnic.